

T 155477

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาสถานการณ์การผลิตและการตลาดข้าวหอมมะลิของโลก ของประเทศไทยและของจังหวัดสุรินทร์ และวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกทั้งด้านการผลิตและการตลาดข้าวหอมมะลิ เพื่อวางแผนเชิงกลยุทธ์ด้านการผลิตและการตลาดข้าวหอมมะลิจังหวัดสุรินทร์ โดยข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยข้อมูลทุติยภูมิ ซึ่งได้จากหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับข้าวหอมมะลิ ตลอดจนผลงานวิจัยต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับข้าวหอมมะลิ ทั้งในด้านการผลิตและการตลาด รวมทั้งมาตรการต่างๆ ที่ภาครัฐใช้เพื่อส่งเสริมธุรกิจข้าวหอมมะลิ และข้อมูลปฐมภูมิจากการสัมภาษณ์เกษตรกรจำนวน 70 ราย พ่อค้าข้าวระดับต่าง ๆ จำนวน 9 ราย ผู้ประกอบการโรงสี จำนวน 20 ราย ผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่องข้าวหอมมะลิจำนวน 6 ราย ผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของส่วนราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับข้าวหอมมะลิจำนวน 14 หน่วยงาน

จากการศึกษาพบว่า ผลผลิตข้าวของโลกในปี 2545/46 มีจำนวน 380.09 ล้านตันข้าวสาร ในขณะที่ความต้องการบริโภคข้าวของโลกมีประมาณ 409.02 ล้านตันข้าวสาร สูงกว่าผลผลิตประมาณ 28.93 ล้านตันข้าวสาร หรือร้อยละ 7.07 ส่งผลให้สต็อกข้าวโลกลดลงจำนวน 28.93 ล้านตันข้าวสาร หรือร้อยละ 21.34 ผลผลิตข้าวของไทยมีจำนวน 19.997 ล้านตันข้าวเปลือก ลดลงจากปี 2544/45 ร้อยละ 4.32 เป็นข้าวหอมมะลิ 5.285 ล้านตันข้าวเปลือก จังหวัดสุรินทร์ปลูกข้าวหอมมะลิมากที่สุดในประเทศไทย โดยมีพื้นที่การเพาะปลูกได้ทั้งหมด 3,109,939 ไร่ ผลผลิตทั้งหมด 1,291,095 ตันข้าวเปลือก ผลผลิตเฉลี่ย 452 กิโลกรัมต่อไร่ โดยผลผลิตทั้งหมดและผลผลิตเฉลี่ยมีแนวโน้มสูงขึ้น ผลผลิตข้าวทั้งหมดของจังหวัดจะจัดไว้เพื่อบริโภค จำนวน 291,965 ตัน หรือร้อยละ 22.61 เก็บไว้เพื่อทำพันธุ์ จำนวน 31,574 ตัน หรือ ร้อยละ 2.45 เก็บไว้เลี้ยงสัตว์ 129,109 ตัน หรือ ร้อยละ 10 และเหลือไว้จำหน่าย 838,447 ตัน หรือ ร้อยละ 64.94

สำหรับการตลาดข้าวของโลกในปี 2545/46 พบว่าปริมาณการส่งออกข้าวของโลกมีจำนวน 27.54 ล้านตันข้าวสาร ปริมาณการส่งออกข้าวของไทยมีจำนวน 7.75 ล้านตันข้าวสาร เป็นอันดับหนึ่งของโลก ความต้องการข้าวหอมในตลาดโลกเฉลี่ยประมาณปีละ 1.5- 2 ล้านตัน

ข้าวสาร ซึ่งประเทศไทยก็เป็นผู้นำตลาดโดยมีส่วนแบ่งร้อยละ 70 ปริมาณการส่งออกข้าวของ จังหวัดสุรินทร์ปี 2547 มีประมาณ 482,191 ตันข้าวสาร สำหรับราคาข้าวในตลาดโลกมีแนวโน้ม สูงขึ้นจากการที่ประชากรโลกนิยมบริโภคข้าวมากขึ้นและสต็อกข้าวของโลกที่ลดลง

ปัญหาและอุปสรรคของข้าวหอมมะลิจังหวัดสุรินทร์ ประกอบด้วยปัญหาด้านการผลิต ได้แก่ ความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ การผลิตส่วนใหญ่ยังเป็นการทำนาแบบเดิมคืออาศัยน้ำฝน เมล็ดพันธุ์ไม่ได้มาตรฐานและราคาแพง ทำให้ผลผลิตต่อไร่ต่ำและไม่แน่นอน เกษตรกรขาดความรู้ ทางวิชาการที่ถูกต้องในการพัฒนาการผลิต ขาดแคลนเงินทุนในการเปลี่ยนแปลงเมล็ดพันธุ์ และ เครื่องจักรเก็บเกี่ยว ขาดยุงฉางที่เหมาะสมเพื่อการเก็บรักษาทำให้เปอร์เซ็นต์ตันข้าวต่ำ นอกจากนี้ ยังมีปัญหาปัจจัยการผลิตเช่น ขาดแคลนปุ๋ย แรงงาน เครื่องจักร และการรวมกลุ่มเพื่อเพิ่มอำนาจ ในการต่อรอง สำหรับโรงสีพบว่า กำลังผลิตมากกว่าปริมาณข้าวที่ผลิตได้ ตลอดจนเครื่องสีข้าว และการเก็บรักษาของโรงสียังใช้วิธีการดั้งเดิมทำให้เปอร์เซ็นต์ตันข้าวต่ำ

ปัญหาการตลาด ได้แก่ ราคาตลาดที่ไม่แน่นอน มาตรฐานข้าว การปลอมปนข้าว ขาด ตลาดกลางและระบบตลาดที่เป็นธรรม ขาดการแปรรูปข้าว และนวัตกรรมใหม่เพื่อสร้างความ หลากหลายของผลิตภัณฑ์และการเพิ่มมูลค่าผลิตภัณฑ์ การกีดกันทางการค้า ตลอดจนขาด เทคโนโลยีสารสนเทศและข้อมูลข่าวสารการตลาด

กลยุทธ์และมาตรการที่เป็นรูปธรรม เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการผลิต และการตลาด ตลอดจนพัฒนามาตรฐานข้าวหอมมะลิจังหวัดสุรินทร์ให้ดำรงอยู่ได้อย่างยั่งยืนมีดังนี้ 1) สำหรับ เกษตรกรให้จัดตั้งโรงเรียนผู้นำเกษตรกรอินทรีย์ ตลอดจนการจัดการทรัพยากรน้ำและดิน เพื่อเพิ่ม ความสามารถในการใช้ปัจจัยการผลิตร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เน้นพัฒนามาตรฐานข้าวหอม มะลิโดยกำหนดพื้นที่ปลูกข้าวแบบปลอดสารพิษ แบบอินทรีย์ ซึ่งเป็นที่ต้องการของตลาดทั้งใน และต่างประเทศ เร่งปรับปรุงเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ การเก็บเกี่ยว การนวด การปรับปรุง บำรุงดิน พร้อมเร่งเพิ่มเงินทุนหมุนเวียนโดยขอสนับสนุนเงินกู้ดอกเบี้ยต่ำจากรัฐ ตลอดจนใช้ ประโยชน์จากกลุ่มสถาบันการเกษตร เพื่อเป็นแหล่งแลกเปลี่ยนความรู้ทางการตลาดและเพิ่ม อำนาจการต่อรองในการซื้อขาย 2) พ่อค้าระดับต่าง ๆ และโรงสีข้าว ให้มีการซื้อขายข้าวอย่างโปร่งใส และเป็นธรรม ทั้งในด้านที่เกี่ยวกับสิ่งเจือปน เปอร์เซ็นต์ตันข้าว การชั่งน้ำหนัก และรักษามาตรฐาน ข้าวหอมมะลิสุรินทร์ 3) รัฐบาลและหน่วยงานของรัฐจะต้องให้การสนับสนุนในการให้ความรู้และ เทคโนโลยีให้แก่ กระบวนการผลิตข้าวปลอดสารพิษ ข้าวอินทรีย์ เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ยอินทรีย์ มาตรฐาน ข้าว การชลประทาน ตลอดจนสนับสนุนด้านสินเชื่อและการตลาด โดยการจัดหาตลาดใหม่ และ การประชาสัมพันธ์ข้าวหอมมะลิเป็นต้น 4) จังหวัดสุรินทร์ต้องบูรณาการเรื่องข้อมูลการผลิตและ การตลาดของข้าวหอมมะลิสุรินทร์ที่ถูกต้องและทันเหตุการณ์ โดยใช้ระบบสารสนเทศ ตลอดจน ส่งเสริมเรื่องมาตรฐานข้าวหอมมะลิสุรินทร์ โดยขอความร่วมมือให้หน่วยงานของรัฐในภูมิภาค ตรวจสอบและรับรองมาตรฐาน ตลอดจนมีการติดตามประเมินผลทุกขั้นตอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ก้าวสู่ความเป็นศูนย์กลางข้าวหอมมะลิอินทรีย์มาตรฐานสุรินทร์

TE 155477

This study was intended to explore the jasmine rice production and marketing worldwide, in Thailand, and in Surin Province. It also deals with an analysis of internal and external environment in order to come up with appropriate strategic plans for production and marketing in the target province. The secondary data in this study was attributed to governmental entities, jasmine rice-related agencies, and a review of studies related to governmental measures intended to promote jasmine rice commerce. The primary data was derived from interviews of 70 farmers, 9 rice merchants, 20 mill entrepreneurs, 6 experts in jasmine rice, and a combination of administrators, officials, and staff in 14 governmental and jasmine rice-related agencies.

The bibliographical study found global rice productivity in 2002–2003 at 380.09 mega-tonnes while the global rice demand at 409.02 mega-tonnes was higher than the productive volume by 7.07% or 28.93 mega-tonnes. Consequently, the global rice stock was reduced by 28.93 mega-tonnes or 21.34%. Thailand's productivity of rice in husks at 19.997 mega-tonnes was 4.32% lower than that in 2001–2002. The country's largest productivity of unmilled jasmine rice at 1,291,095 tonnes or an average of 452 kg/rai was attributed to 3,109,939 rais of paddy fields in Surin. The overall and average productivity are tending to increase. Provincial rice volume has been set aside for consumption by 22.61% or 291,965 tonnes, for reproduction by 2.45% or 31,574 tonnes, for livestock feed by 10% or 129,109 tonnes, and for sale by 64.94% or 838,447 tonnes.

A study into global rice marketing during 2002–2003 found global rice export at 27.54 mega-tonnes, and the world's largest rice export from Thailand at 7.75 mega-tonnes. Thailand as a market leader by rice export from Surin at 482,191 tonnes in 2004

also has a 70% share in the average demand in the world market, which ranges from 1.5 to 2 mega-tonnes per annum. The world market price is tending to increase as a result of soaring popularity and declining world stock.

The major problems and drawbacks related to jasmine rice in Surin included soil infertility, rain-dependent production, expensive non-standard seeds, a lack of academic production expertise, a lack of funding to seed development, a lack of harvest machinery, and a lack of barns appropriate for storing. Such production factors as fertilizers, laborers, machines, and cooperative incorporates for bargaining power are also urgently required. Productive capacity in mills also exceeds the paddy volume. Traditional machinery and storing in the mills also result in low whole grain percentage.

Marketing problems included fluctuating market prices, non-standard rice, contamination, a lack of central market and fair marketing system, trading quotas, a lack of rice processing or innovation for product variety and values, and a lack of information technology or marketing intelligence.

Practical strategic measures are suggested for production and marketing efficiency for sustainable rice standard in Surin as follows. 1) Organic agricultural schools and management of water/soil resources are required to enable the farmers to make efficient use of production factors for standard-based development of jasmine rice by allocating areas for non-pesticide organic rice products, and by expediting the technological improvement of seed production, harvesting, threshing, and fertilization. An increase in funding circulation by a request for low-interest governmental loans, and an application of resources in agricultural institutes for an exchange of marketing expertise and bargaining power are especially required. 2) Impartial and transparent transaction of rice must be instigated for merchants and mills in terms of contamination, whole grain percentage, and measurement. 3) Expertise and technology pertaining to non-pesticide rice, organic rice, seeds, organic fertilizers, rice standards, and irrigation must be provided by the government and its entities. Additional support in terms of credits and marketing must come along. 4) Information on production and marketing of jasmine rice in Surin must be integrated and updated with an IT system. The standards of Surin rice must be promoted by requesting a governmental organization for standard inspection and certification. Continuous follow-up and assessment on the production and marketing are also necessary for Surin to be the center of standard jasmine rice.